

ויחן שם ישראל נגד ההר (יתרו יט-ב)
"ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד". (רש"י)

בספר "ניצוצי אור המאיר" מסופר:

בשנת תרע"ב התקיים בעיר קייב שברוסיה משפטו המפורסם של מנדל בייליס, אשר העלילו עליו שרצה, כביכול, תינוק נוצרי להשתמש בדמו לאפיית מצות. כל העולם היהודי נודעזע וחרד לגורלו של בייליס, שהיה גורלו של העם היהודי כולו. רבי מאיר שפירא מלובלין פנה אז לרבה הראשי של מוסקבה הרב מזא"ה וסיפק לו חומר כדי להפריך את טענות הקטגוריה, אשר טענה כי התלמוד הוא המסית הראשי להריגת נוצרים.

ה"הוכחה" הראשית של הקטגוריה היתה מאמרו של רבי שמעון בר יוחאי: "אתם קרויים אדם, ואין הגויים קרויים אדם". העולה ממאמר זה, טענו הקטגורים, שרק היהודים הם בני אדם, בני גזע עליון, ואילו אומות העולם אינם נחשבים לאדם. כתב מהר"ם שפירא לרב מזא"ה שעליו להסביר לקטגוריה ולחבר המושבעים שבמאמר זה טמונה תכונה מסוימת המאפיינת את עם היהודי.

כלל הוא – אמר המהר"ם שפירא – ש"כל ישראל ערבים זה לזה" (שבועות לט) ואם כן, גורלו של מנדל בייליס, שהוא גורלו של יהודי אחד בלבד, נוגע לכל העם היהודי, החרד לגורלו והעושה את מיטב המאמצים כדי להוכיח את צדקתו. מה היה למשל יחסו של העולם הגויי אילו היה נשפט גוי על עלילה דומה באיזו שהיא ארץ נידחת? ברור שרק בעיר בה מתגורר האיש היו מגלים ענין בעלילה. שאר בני מדינתו היו מגלים לכל היותר מעט סקרנות, ואילו אנשים שמחוץ לגבולות המדינה בוודאי לא היו מתעניינים כלל.

זה איפוא ההבדל בינינו לבין אומות העולם: "אתם קרויים אדם" – מדוע? כי אם נשפט אצלנו מנדל בייליס אחד עומד כל העולם היהודי לצידו כאיש אחד בלב אחד – וכאדם אחד. "ואין הגויים קרויים אדם" – "אנשים" (בלשון רבים) הם קרויים, אבל לא אדם אחד. (מורשת אבות)

ויחן שם ישראל נגד ההר (יתרו יט-ב)
כאיש אחד בלב אחד (רש"י)

בשעה שישראל מאוחדים ומלוכדים, "כאיש אחד בלב אחד" יכולים הם לעמוד, אף נגד "ההר", היצר הרע, הדומה להר, שבביל (צדיקים ולרשעים נדמה להם כחוט השערה). (אור ישראל).

ענין האחדות נחוץ ביותר כדי לזרז את הגאולה ולא רק אצל החברה החילונית אלא גם אצל החברה דתית שנאמר "ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" עם ישראל נקראים ישורון והמלך הוא מלך המשיח לכן כל ראשי העם הדתית והחילונית חייבים למצוא דרך להיות אחד ואסור לחשוב רק על עצמינו וטובת מפלגתנו אלא לחפש לגשר אז יבוא גואל אך לבינתים נראה שאחד עוזר לשני להכשיל את השלישי ומי שמנצח על המהקהלה זה התקשורת שהם בבחינת עשוי "צידי בפיו" ומרחיקים את הגאולה לכן כל יהודי צריך לדון את חבריו לכף זכות ולקרוב את השלום והאחדות בעם ישראל כמו בעל ואשה שנאלצים לוותר אחד לשני כדי לחיות בשלום ואהבה וגם אם לא כל כך הולך צריכים למצוא דרך לפייס ולבנות גשרים של ויתור ולא ליבנות גדרות של שינאה כי גם הרשעים הכי גדולים ניקראים ישראל והם חלק בלתי ניפרד משורש נישמות ישראל שהיא יחידה אחת וצריכים להתנהג איתם בסובלנות ובהארת פנים.

כח הרבים - לרבים כח רב בעזרה להתעלות. עובדת היותו של אדם חלק מן הכלל מסיעת לו לסייעתא דשמיא ולהצלחה. דומה הדבר לחוט דק שקשור כביכול מכל אדם לקב"ה. חוט דק, עלול חלילה גם להקרע. ככל שהחבל עבה יותר ומורכב מחוטים רבים יותר, כך קטנים סיכוייו להקרע. כאשר היחיד הוא חלק מקבוצה גדולה מתקשרים ומתחברים החוטים כולם לחבל עבה וגדול, זכויות היחיד מתערבות עם זכויות הרבים וכוחו חזק הרבה יותר וזה נלמד גם מהפסוק - "ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו (וישב לב כה) על ידי כח הרבים מונעים את מלחמות היצר הרע, אבל אם "ויותר יעקב לבדו" - כאשר מתבדל האדם מן הרבים ונשאר לבדו - אז "ויהא איש עמו" - מתחילה אצלו מלחמת היצר והחקק והמסוכנת. (מפי השמועה)

ישראל לסגולתו

סגלה לתקן האדם עצמו מכל גלגוליו (המשך)

ועוד ממה שהתחלנו כי בא חבוקוק והעמידן על אחת, ובקשית התולדות ז"ל (בפרשת חיי שרה) וכי בא חבוקוק לבטל כל המצוות ח"ו, רק כמו שהקדמנו בתחלת הדרוש שיש בכל עולם עמוד אחד המתנד מעולם עד עולם, כמו שיש בעולם הזה צדיק אחד שעליו העולם עומד, כמו שכתוב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם, כמו בא בחגיגה (יב ע"ב), והוא המעלה והמקשר פנסת ישראל לדודה, ככה צריך לכל מצוה פניה מיחדת... בפרט יראה ואהבה כי כל אורחא ופקודא דלא הוי בדחילו ורחימו לא סלקי לעלא (תקוני זוהר כה ע"ב), ואם פן איך ובמה נתראה לפני יוצרנו ברוך הוא וברוך שמו, לכן בא חבוקוק והעמידן, הפונה זה העמוד המתנד המעלה תפלת ותורת ומצוות של ישראל, על אחת שהיא אמונה, שבבעבור האמונה לבד יתעלו כל מצוותיו, אם יעשו באמונה התורה והמצוה יתעלה תפלתם ותורתם ומצוותם בראש חי העולמים, כמו שכתב התולדות (שם) בעת שעושה המצוה באמונה מתאחד עם כל התרי"ג מצוות, ונברא מזה מלאך שלם עם רמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחניים, ועוד בכל מקום דכתוב לשון על, פתבו הספרים שהוא לשון עליה, וזה על אחת, בשביל זה המצוה לבד יעלו כל המצוות שיעשה לה.

הרי לפנינו סגלה לבא לתקון השלם בחיזק עצמנו בדבר אחד, וזהו חידושו של חבוקוק הנביא, לתן לנו מעין סגלה לתקון הנפש בשלמותה, ע"י פרט אחד בלבד - אמונה. (והארכתי בזה בסיעתא דשמיא בספרי "נר לרגלי" בבאור נחיצות האמונה והיאך הנהיגה למעשה בחיי היום יום בעשרות רבות של מקרי החיים). (הרב ישראל יעקב לוגאסי)

אהבה:

ו. על-ידי אהבה בא התחזקות.

אסור לגנוב דעת הבריות, כלומר שמראה לחבירו כאילו עושה לו איזו טובה או כבוד, ובאמת אינו עושה בעבורו כלום. ולכן אין להפציר בחבירו שיתארח בביתו, כשיודע שחבירו יסרב לכך.

אמנם אם מזמין אותו בלי להפציר בו, מותר לבקש ממנו פעם ופעמים, אף על פי שיודע שיסרב, מפני שזוהי מידת דרך ארץ לכבד את חבירו בהזמנה.

כתב רבינו הרמב"ם (פרק ב' מה' דעות ה"ו): אסור לגנוב דעת הבריות ואפילו דעת נכרי וכו'. ואפילו מילה אחת של פיתויי ושל גניבת דעת אסור, אלא שפת אמת ורוח נכון ולב טהור מכל עמל והוות. ע"כ. וכן פסק בשלחן ערוך (חושן משפט סימן רכח ס"ו). ועיין בשו"ת ציץ אליעזר (חט"ו סימן יב) שכתב בשם ספר יראים, שגנבת דעת חמורה יותר מגניבת ממון ונפשות. ע"ש.

ספר מאירת עינים (חו"מ שם ס"ק ח). וראה עוד בספר הקדוש בן איש חי (ש"א פרשת כי תצא אות יב). (ר' אברהם ישראל)

משהו לנשמה

הסנדלר המשכנע

בכפר קטן באזור ווהלין חיו בשלום ובשלווה יהודים לצד לא-יהודים. בכפר זה התגורר כומר קתולי, ששם לו למטרה להעביר על דתם את יהודי המקום – אנשי עמל פשוטים, שאינם בקיאים באותיות הקטנות.

הכומר היה איש מחוכם. הוא ידע כי אם כוונותיו יחשפו מיד, תתעורר כנגדו תסיסה ויאבדו סיכוייו להגשים את שאיפתו. הוא בחר אפוא בדרך של מתק-שפתיים ושל דברי-חלקלקות. זמן רב השתדל ביותר להתחבב על יהודי הכפר. כך נהג לכנס מדי פעם בפעם את התושבים בכיכר-השוק, ולשאת באוזניהם נאומים נלהבים בזכות האחוה בין העמים. דברי הכומר נעמו לאוזניהם של יהודי הכפר. לנאומיו נוטפי הדבש הייתה השפעה חיובית מאוד על יחס שכניהם הגויים כלפיהם.

אולם יום אחד החלו נאומיו של הכומר לקבל גוון חדש. הוא החל ללחוץ על היהודים לעשות צעד אחד נוסף "בדרך הנכונה, שתוביל לאחוה מלאה בין העמים". תחילה דיבר ברמזים, אך עם הזמן נעשו דבריו מפורשים יותר ויותר.

החיוך המתקתק נעלם משפתיו ובמקומו הופיע ניצוץ מפחיד של להט בעיניים. דבריו, שנאמרו תחילה כ"הצעה מתוך הלב, לאחינו היהודים", נהפכו לפתע לתביעה מפורשת וחסרת-פשרות. אט-אט השיל מעליו את כל העטיפות הנאות ודרש מהיהודים – להתנצר.

יהודי הכפר, על-אף פשטותם, אטמו את אוזניהם משמוע. יתרה מזאת, ברגע שהם קלטו את כוונותיו האמיתיות של הכומר, החלו להדיר רגליהם מכינוסיו. אבל הכומר לא היה מוכן לוותר על 'טרפו'. יום אחד הודיע כי ביום ראשון הבא תיערך בכיכר-השוק "אספה חשובה ומכרעת", וכי על כל תושבי הכפר, ללא יוצא מן הכלל, להשתתף בה.

חשש עמוק מילא את לב היהודים. הם לא ידעו מה בדיוק זומם הכומר, אך חשו כי מלתעותיו החדות ננעצות והולכות בשרם. בהגיע יום ראשון נאספו כל תושבי הכפר – גם היהודים – בכיכר-השוק. איש לא העז להמרות את פקודתו של הכומר.

בימה קטנה הוכנה בעוד מועד במרכז הכיכר. בצעדים מדודים עלה עליה הכומר, ובפנים אומרות כובד-ראש סקר את פני הנוכחים. חיוך קטן של שביעות-רצון צץ בזוויות פיו למראה יהודי הכפר.

"התכנסנו כאן היום כדי להכריע בשאלה החשובה ביותר של חיינו", פתח בטון דרמטי. "זוהי השאלה שעלינו, בני-האדם, יצירי כפיו של האלוקים, לשאול את עצמנו יום-יום – לשם מה נבראנו ומה ייעודנו בעולם הזה!..."

הכומר החל לגולל שורה ארוכה של טענות-הבל, שבאמצעותן ניסה להוכיח את צדקת הנצרות. הוא ציטט פסוקים מספרי הנביאים, תוך שיבושי מילים, שעיוותו לחלוטין את כוונתם האמיתית של הפסוקים. את דבריו תיבל באוסף של דמיונות על 'התגלויות' שזוכים להן הוא וחבריו הכמרים.

"את טובתכם אני מבקש!", קרא בהתרגשות מעושה, "כדי שיהיה לכם טוב, אחיי היהודים. וכדי שהעולם כולו יהיה טוב יותר – עליכם להצטרף אלינו ולקבל את אמונתנו!..."

הכומר נראה זחוח מאוד וחיך מאוזן לאוזן. "אדרבה", קרא בנדיבות של מנצחים, "אם יש ביניכם מישהו המעוניין לעלות לכאן ולהתעמת איתי, אני קורא לו להראות אומץ-לב ולעשות זאת כאן ועכשיו!..."

יהודי הכפר האומללים כבשו את פניהם בקרקע. איש מהם לא חש עצמו מסוגל לעימות עם הכומר, ועל-כן גם לא העז להתייצב מול הכומר ולהתווכח עמו.

לפתע נשמע קול בוקע מתוך הקהל – "אני אשיב!". הכול הפנו את עיניהם לעבר הדובר, והופתעו לגלות כי זה וולף הסנדלר, שהגיע לכפר אך לפני חודשים מספר.

הכומר, שכבר הספיק להתוודע לתושב החדש, הביט בו בבוז. "אני מזמין את הסנדלר היהודי לעלות ולייצג את אחיו ואת אמונתם", הכריז בחיך מתנשא.

ר' וולף נראה בוטח בעצמו כשפסע לעבר הבימה. הוא פתח את פיו והפתיע שוב את הנוכחים בפולנית המשובחת שבקעה מפיו. הוא החל בסקירה היסטורית קצרה על היהדות, שראשיתה בהתגלות ה' על הר-סיני, וכיצד כעבור כאלף וחמש-מאות שנים פרשו ממנה אנשים ויצרו דת חדשה, הדת הנוצרית.

דבריו של ר' וולף הבהירו היטב כי הנצרות אינה אלא סילוף של חלקים מהיהדות. אחר-כך ציטט ככתבם וכלשונם אותם פסוקים שקודם-לכן עוותו בפי הכומר. לבסוף הרשה לעצמו להתלוצץ בחדות-לשון על ה'התגלויות' שהכומר וחבריו חווים, כביכול.

הרושם שחוללו דבריו של ר' וולף היה עז ביותר. הן בגלל תוכנם האמיתי והמשכנע, והן משום שיצאו מפיו של 'סנדלר'. תשובתו הניצחת הכתה את הכומר שוק על ירך. הכומר נראה המום, וחיזורו עז כיסה את פניו. בבושת-פנים ירד מהבמה והסתלק לביתו.

תושבי הכפר היהודים ניגשו ללחוץ בחום את ידו של ר' וולף, שנתגלה אדם משכמו ומעלה, שזקף את קומתם השפופה. בערבו של אותו יום ידע ר' וולף – שנמנה עם חבורה של צדיקים נסתרים, שפעלה באותו חבל ארץ – כי שוב יהיה עליו לעזוב את מקום מגוריו ולחפש לעצמו סביבת מגורים חדשה. הוא ביקש להוסיף לדבוק בדרך שבה התנהלו חייו עד אז – דרך של הסתתרות ושל הצנע-לכת.